

FIATALOK FÖRUMA

Már nem is szokatlan, nem is szűk: az elmúlt több mint egy hónap elég volt ahhoz, hogy minden diák újból jól érezze magát az iskolapadban. A tanév kezdet természetes bizonytalansága a múlté, a nyári élményeknél érdekesebb, mi a lecke holnapra?

Szegednek annyi az iskolája, hogy a telefonkönyvben egy hasábot foglal el nevük. S most mégis csak négyből négy diák beszél. De hiszen elég ennyi, ha a többiek nevében is elmondják, hogyan, miért tanulnak az új tanévben.

A műszerész

Első hallásra inkább furcsának tűnik, amikor a lányok így mutatkoznak be: Csányi Erika elektroműszerész, Dunai Magdolna esztétikus, Takács Livia maros... Azt mondják, hogy elvadtították a lányokat a gépek mellől. Üzemvezetők, művezetők, gyárvezetők nem szívesen alkalmazzák őket a vasas szakmákban. Nem lánynak való a gépipar, vélekednek a férfikollégák, ezzel is jelezvén előjogaikat. Csányi Erikának viszont más a véleménye. Bár...

— Tanár akartam lenni — mondja. — Gimnáziumban végeztem.

— S hogyan lett elektroműszerész?

— Az igazgatóhelyettesem ajánlotta a kábelgyárat.

— S otthon, a szülők?

— Nem avatkoztak bele.

Csányi Erika azt is elmondja őszintén, hogy nem

volt kitűnő tanuló, közepes rendűen érettségizett, ezért nem is pályázta meg a főiskolát.

— A gimnáziumban milyen szakmát tanultak?

— Kertészetet.

— Hányan lettek kertészek az osztályból?

— Egy sem lett kertész.

Az elektroműszerész szakmát viszont megszerette, az első évet jó eredménnyel zárta és most megkezdődött újból a tanulás, a második tanév, amely egyben a befejezés is jelenti.

— Hogyan telt el a nyári szünidő?

— Odahaza voltam Balástyán a szüleimnél és nyaraltam a Dunántúlon, Pécsen, Harkányban és Siklóson.

— Nem furcsa újból a munkagép mellett és az iskolapadban?

— En szeretek iskolába járni.

A szakmai oktatás a ká-

belgyárban történik, heti öt napon át, míg egy napot az iparitanuló-iskolában töltnek. Az elektroműszerész mesterséget négyen tanulják, két fiú és két leány.

— A nők tudnak-e olyan munkát végezni ebben a szakmában, mint a férfiak?

— Persze. Sőt nemely munkafolyamatot még szebben is.

Csányi Erika szereti a gyárat, s ahogy ígérték is, ottmarad szakmunkásnak.

A technikus

— Építész akar lenni?

— Igen, tervező mérnök.

— Jó tanuló?

— Tavaly év végén kitűnő voltam.

— Azt mondják, a harmadik a legnehezebb.

— Bár most sem könnyű éppen. Ot tantárgyból és műhelygyakorlatból kell képesítőzni. A tételek már megvannak, s meg is kezdük kidolgozásukat. Ahhoz, hogy a műgyetemre kerüljek, jó lenne elvinni mind a tíz pontot a felvételire. Ebben a közösségi munka is benne van.

Aligha lehetne emelkedőbb tanulótlalálást Dobos Lászlónál, a Vedres István Építőipari Technikum IV/C osztályú tanulójánál, az iskola KISZ-bizottságának titkáranál.

— Nem sok egy kicsit az elfoglaltság?

— Hát... sokszor az esti kimenőt és a reggeli alvást is fel kell áldozni. A többiek szintén ezt csinálják a kollégiumban.

— De hát, mint KISZ-titkárnak, bizonyára több a munkája?

— A tanév eleji gondokon a KISZ-szervezet is túl van már. Sokat foglalkoztunk az elsősökkel, rövidesen meg is alakulhatnak az osztályokban a KISZ-csoportok. Az ünnepélyes fogadalmötételt november 7-én tartjuk. Most kezdődik meg a politikai oktatás. Egyetemisták, illetve más meghívottak lesznek az előadók. Tavaly jól sikerült, remélem, az idén sem valunk szégyent az oktatással.

— Hogy érzi magát a kollégiumban?

— Tagja és krónikása vagyok a kiváló kollégista brigádnak. Mi lettünk a harmadikak a tavalyi országos naplopályázaton. A kapott jutalomból háromhetes kérekpártúrara mentünk a Balatonra.

— Várjunk csak! Ezek szerint talán irodalmi ambíciói is vannak?

— Úgy is lehet mondani. Most készülök éppen az irodalmi szakkör nyilvános ülésére, ahol verseimmel fogok bemutatkozni.

— Mi érdekli még?

— A történelem is. Még elsöben én nyertem az isko-

lai történelmi vetélkedőt, a másodikban pedig engem bíztak meg vezetésével. Idén már nem én csinálom, kiöregedtem belőle. Inkább a tervezési szakkörben dolgozom. Az építőipari technikumok között tanulmányi verseny lesz tavasszal, arra készülünk. Szeretnék bekerülni csapatunkba.

— Sokat foglalkoznak tervezéssel?

— Rengeteget rajzolunk. Az iskolában 180 perc alatt kész egy-egy 100-as léptékű vázlattevé, benne az alap, a metszet, a homlokzat és a helyszín rajza.

— És a kivitelezés?

— Nyáron egyhónapos termelési gyakorlat. Kecskeméten, a Leninváros építkezésén dolgoztam. Most ősszel pedig egy hétig itt Szegeden, a vasöntőde irodaépületét falasztuk. Az elsősök brigádja adta a segédmunkát, a miénk a szakmunkát.

— Nem esett valami jó sztori?

— Nemigen: mérték a teljesítményt, dolgozni kellett. A keresetből fedezzük majd a tabló költségét és a bankettet.

Bizony, nem árt az előrelátás. Ilyen komoly munkában, mint amilyet Dobos László is végez, hamar telik az idő.

A kis fizikus

— Az általános iskolába jártam, amikor az első Vosztok úrhajók feljutottak a világűrbe. Izgatottan figyeltem a rádió, a televízió híreit. Hetedikes voltam, s ez az élmény örökre elkötelezett. Elhatároztam, hogy fizikus leszek. Pontosabban atomfizikus — mondja szinte egyszerűen Pál Attila. Mint aki kedvenc témájára lel, szinte kérdés és kérdés nélkül folytatja monológját.

— Azóta néhány év már eltelt. Most a Ságvári Andre gimnázium matematika-fizika szakos tagozatára, a II. osztályba járok. Sok könyvet olvasok a „száraz” anyag mellé; a tudósok, atomfizikusok életéről, egy-egy nagy fizikai felfedezés történetéről. Ez a „szellemi” szórakozás. De ha igazán kikapcsolódásra vágyom, megyek játszani, illetve edzésre indulok. A SZEAC-ban kosarazom.

Heti 4-5 alkalommal több órás edzés. Kosárlabdázás, futás, gimnasztika, ami igénybe veszi a fiatal szervezetet. Sokszor este 11-kor kerül az ágyba. Az alapos tanulás mellett nem sok ez egy kicsit?

— Lehet, mindenesetre eddig simán ment minden. Az igazság az, hogy ezen elég sokat töröm a fejemet. Egyet

már megtanultam: minden az időbeosztáson múlik, meg azon, hogy az órákat ne töltsem lógással. Fegyelmezzem magam. Persze a nagy kérdés még nem dőlt el, előbb-utóbb választani kell: sport vagy tanulás? Azaz, a kosárlabdát vagy az atomfizikát hagyjam-e cserben?

A kis beszélgetést már befejeztük. Kezet fogtunk, az ajtóból azonban hirtelen visszafordult.

— Ne haragudjon, valamit elfelejtettem elmondani: egy gyöngye pontom van, a biológia. Sehogyan sem akar a fejembe menni.

Annyi baj legyen, egy jövőendő atomfizikusnak nem kell azért mindenhez értenie!

M. L.

A nyolcadikos

Mikor először lépett a padok közé — annak már hét esztendeje — milyen szorongva leste a tanító nényt, hogy bámulta a krétával formált betűket! Először volt, érdekes volt.

Aztán később megszokta az évnnyitók és évszázók annyira különböző és mégis annyira rokon hangulatát. Mindkettőt várja a diák,

másért, de várja. Az idei nyár élményeit is el kellett mesélni a többieknek. Már csak azért is várakozással ült be újra a régi padok közé Udvardi Judit, a Ságvári Andre gyakorló általános iskola végzős diákja.

Jutka kitűnő tanuló. Szeret tanulni, mindenek fölött és előtt azonban a kémia, a fizikát szereti. És ez az érdeklődés jó útjelző a pályaválasztáshoz. A szőke hajú, barna szemű kislány vegyész szeretne lenni. Nagy „labort” képzel el magának, mindenféle lombikokkal, kémcsővekkel, vegyületekkel, amelyek az ő akaratára szerint alakulnak. Bizony addig még sokat kell tanulni gimnáziumban meg egyetemen, de egy kis előleget csak vett belőle a kémia szakkörben. Ő a szakkörvezető-helyettes.

— Jó a kezdet? Az első felelet?

— Ötösök. De irodalomból becsúszott egy négyes is a jeles mellé.

A tanulásról az úttörő munkára terelődik a szó. Az Expedíciós órs vezetője. Tízennégyen vannak, lányok. Azt mondja, jól megértik egymást. Most indult „A vörös zászló hőseinek útján” elnevezésű mozgalom. Különösen szép benevezési tárgyat választottak és készítettek: egy vörös selyemzászlót. Szorgosan hímezték a brigádtagok, egyik oldalán a mozgalom neve, másikon az órs neve virágozott ki a fűgő újjacska nyomán.

Nyolcadikos. A felsőbb osztályba lépés jövőre már felsőbb iskolát jelent.

S. M.

A versenynyilvánosság közmegebecsülés és példa forrása

A munkaverseny eredményei nyilvánosság nélkül a Kenderfonó- és Szövőipari Vállalatnál sem sokat érnek, és nem is lehetnek tartósak. A verseny élenjárói mindenképpen megérdemlik, hogy társaik tudomására jusson állhatatos munkájuk. Ahogy a gyárban is megfogalmazták: a versenynyilvánosság a közmegebecsülés és a példa követésének forrása.

Kongresszusi munkaversenyben vagyunk! — szól a felirat az újszegedi szövőde kapujában. S néhány lépéssel beljebb egész falat betölt a dícsőség- és eredménytáblák sorakoznak, rajtuk a jól dolgozó munkások, szövőnők fényképével, a brigádok, műhelyek, üzemrészek eredményeivel. Aki nem veszi észre az első pillanatban, az szinte átesik rajtuk: muszáj megállni végülis előttük!

Nem mindenütt vannak olyan jó lehetőségek a verseny propagálására, mint a kenderipari vállalatnál. A Vörös Cséve, az üzemi újság minden számban foglalkozik a munkaversennyel, népszerűsíti élenjáróit, az egyes személyeket és a brigádokat is. Azután nemcsak közös gyári versenytábla létezik, hanem minden üzemrésznek megvan a sajátja. Havonta cserélik a neveket, számokat, nemcsak a legjobbakét, mivel a legalacsonyabb teljesítményt nyújtó dolgozók is felkerülnek rájuk. Lehet örülni és lehet pirorakodni! Mióta az adminisztráción munkacsoport alakult a szocialista cím elnyerésére, gyorsabbá vált az értékelés. A brigád ugyanis

vállalta, hogy minél hamarabb elvégzi, hogy ne kelljen hetekig várni dolgozótársaiknak az újabb eredmények kihirdetésére.

Természetesen a termelési tanácskozásokat is felhasználják a versenyigazgatóra. A vállalat vezérigazgatója augusztus-szeptember-október hónapokra 77 ezer forint bérjellegű jutalmat tűzött ki előre meghatározott feladatok teljesítésének ellenszolgáltatásaként a fizikai dolgozók között. A jutalmakat az üzemi háromszög ítéli oda havonta az arra érdemeknek. Termelési tanácskozáson, szakszervezeti taggyűlésen vagy legalábbis röpgyűlésen hozzák nyilvánosságra döntéseiket. A muszakiak számára kiírt 25 ezer forintos prémiumból részesülő művezetők munkájáról is a kollektív előtt adnak számat.

A hangosbemondó egy ideig nem foglalkozott a verseny élenjáróinak népszerűsítésével, de ennek csupán technikai akadály volt. Rövidesen a gyár öntevékeny művészeti csoportjának összeállításában zeneműsor készült majd minden délután a munkába jövő s a távozó dolgozókat. A műsort magnetofonszalagról sugározzák.

Az újszegedi szövőgyárban több ötlettel, sokkal nagyobb gondnal foglalkoznak a verseny nyilvánosságával, mint korábban. Rájöttek arra, hogy nemcsak adminisztrációs munka ez, hanem elsősorban szép és rendkívül hasznos politikai feladat, s ekként élnek vele.

Fehér Kálmán

Kabát gomb nélkül

Szeretek reggeli órákban iskolák környékén csatangolni. Kellemes a csivitelő gyerekcsoportok látványa, amint beáramlanak az iskolák kapuin. S még inkább, ha olyan modern, korszerű intézet elé tévedek, mint minap, a Béke utcában.

Megtudtam, hogy az iskola nemrég készült el, tulajdonképpen most szeptemberben vette teljesen birtokába a 638 kisdíák, a majd negyven főnyi pedagógusgaráda. Világos-virágos folyosóin falba süllyesztett szekrények vannak; az utcai cipőknek, más felesleges holminknak. A tantermek tiszták, jól felszereltek, ezekben ideális lehet tanulni s tanítani. A központi fűtésrendszer, s a hideg-melegvízes zuhanyozók is a higiénia, az egészséges nevelés garanciái.

S máris kinőtte városrészi jellegét a Béke utcai iskola: a város valamennyi alap- és középfokú tanintézetének mintegy ezer pedagógusa is idejár szakmai és ideológiai továbbképzésre. A szülők, s különböző vállalatok, társadalmi szervek kézzel fogható patronálása máris kimutatható az iskolában; virágok, felszerelések, listákra, szerződésekbe foglalt munkafelajánlások tanúsítják a társadalmi gondoskodást.

De néhány bosszantó körülmény mellett mégsem lehet szó nélkül elmenni. A Tolbuhin sugárúton van az autójavító műhely, amely nem rendelkezik elegendő parkoló hellyel. A javításra szánt gépkocsik ezért a Béke utcában várakoznak, állandóan megtömik az út mindkét oldalát s a köztük szaladgáló járművek veszé-

lyessé teszik a forgalmat. Lármát is csapnak, s a motorzajjal a benzinfüst is begomolyog a nyitott ablakú tantermekbe. Furcsa, hogy mindez egy iskola közvetlen szomszédságában s épülete előtt történik.

Másik: az építéskor tönkrement a járda. Tízmillió forint körüli összeggel elkészült a korszerű iskola, de előtte ma sincs járda, s csak éppen előtte nincs. A kavicsba, amivel a járda helyét feltöltötték, bokáig süllyed a gyalogló, s inkább jár a parkírozott, fűves területen. Nevetésges, hogy a gyerekek a kapun beérve levetik cipőiket, nehogy a parkettes termekbe vigyék az utca sarát, amit főleg közvetlen az iskola előtt szedhetnek össze. De most még hagyján, azonban mi lesz télen?... Vagy az építőknek kellett volna helyreállítaniok, amit tönkre tettek, vagy pedig ezt a munkát is meg kellett volna tervezni.

S még egy. Ha lemegy a nap és besötétedik, az iskola környékére valóban éji sötét borul. Pedig ilyenkor még diákokkal, tanárokkal is az épület. Gyer fényt árasztó lámpák lógnak az utca két végén, ezeknek világága azonban megsem közelíti az iskolát. S ha már az itt várakozó beteg autók tömegéről, s a bukdácsolást előidéző járdahiányról szó esett, a közvilágítás szükségessége különösképpen szót érdemel.

Apróságok-e vagy nem? Nekem, a szemlélődő városiaknak a felsorolt hibák nem apróságok, s nem is elhanyagolhatók. Hiszen kabátot sem gyártanak gomb nélkül s frakkhoz sem húznak strandpucosot.

Kondoros János